

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačajo 3 kruno tedensko pristojbino ter od vsake petiti-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 krun, za pol leta 4 krun, za četrta leta 2 kruni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Naša kmetijska šola?

Naj reče kdo, kar hoče, ali tako zanikna se pač nikjer ne kaže slavna vlada proti nam Slovincem, kakor ravno na Štajarskem. Elini še na Koroškem bi mogli govoriti o slični nemarnosti, drugod se našemu narodu godi povsod boljše pod skrbnim varstvom slavne c. kr. avstrijske vlade, ki tako ljubeznivo poskrbi, da ji ne odide niti vinarček naših slovenskih davkov, katere iztirjava na najbrezobzirnejši način, ne glede nato, da nam za naša večna plačevanja noče ali pa ne sme vračati niti najpreprostejših pravic. Povsod, kamor pogledamo, vidimo, da se nas zapostavlja. Ako pogledamo k našim sosedom, jih vidimo v posesti vseh mogočih pribojškov, vseh mogočih pomočkov, da se jim zlajša breme, ki ga jim naklada vlada s svojimi zahtevami; pogledajmo pa k nam in pred očmi se nam odpre svet siromaštva, zapuščenosti, zanamarnosti. Naše sosede, ki imajo vsega dovolj, se podpira, nas se zatira; njim, ki so v vladini milosti odebeli, se skoraj proti njihovi volji tlačijo nadaljni zalogaji v gotanec, nam se ne privoščijo niti vsakdanjega kruha. In tako se dogaja, da moramo hoditi drugam prositi pomoči, ker nam je naša dobra vlada noče dati na do madih tleh.

Leta in leta se že borijo štajarski Slovinci za eno edino kmetijsko šolo, kjer bi se njihovi sinovi na podlagi svojega maternega jezika izobraževali za svoj poklic. Leta in leta že traja ta boj, pa kako daleč smo že prišli? Da se govorilo o ustanovitvi zimskega tečaja v ljubomirski okolici, seveda na lastne stroške in lastno odgovornost. Vladi bi k večjemu poslala par orožnikov, da „ne bi se motil javni mir“. Našim nemškim sosedom je na razpolago cela vrsta kmetijskih in drugih šol, kjer si kmetijski sin za majhne stroške, podpiran od dunajske in graške vlade, pridobi dovolj znanja za uspešno obdelovanje svoje grude. Ali naši sosede so Nemci, privilegiranci, mi smo pa Slovinci, ki imamo edino pravico, da smemo s svojimi žulji, s svojimi davki vzdrževati Nemcem potrebne in nepotrebne izobraževalne zavode, med tem ko moramo svoje sinove pošiljati drugam.

Najpripravnejša kmetijska šola za štajarske Slovence je v sedanjih razmerah kmetijska šola na Grmu na Dolenjskem, katero obiskuje veliko štajarcev. Lahko se reče, da je polovica učencev iz štajarske. Tudi naši denarni zavodi so izpravideli, da je ta zavod najpripravnejši za nas in so zato tudi razpisali ustanove za tamkaj se učeče sinove štajarskih kmetovalcev. Zato tudi priporočamo najtopleje ta zavod onim slovenskim kmetom, ki žele svojim sinovom primerne strokovne izobrazbe. Dokler nam naša dobrotljiva vlada ne oskrbi doma na štajarskem našim zahtevam odgovarjajoče kmetijske šole, velja nam geslo: V kmetijsko šolo na Grmu!

V sledečem pričbujemo pogoje za vzprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu.

Učenci so ali notranji, kateri v šoli dobivajo hrano in stanovanje (študenti so vsi notranji učenci), ali vnanji, kateri v okolici stanujejo ter se sami hranijo.

Vsak notranji učenec plača za hrano, stanovanje in pouk v šolsko blagajnico 200 kron na leto v mesečnih predplačnih zneskih po 18 kron. Ustanove se študentom ne izplačajo na roko, ampak v šolsko blagajnico. Neštudenti, naj bodo notranji ali vnanji učenci, plačujejo po 40 oziroma 80 kron šolnine na leto v polletnih predplačnih zneskih po 20 oziroma 40 kron. — Pravico oproščati od šolnine ima deželni odbor. Vsak notranji učenec mora pri vstopu v šolo s seboj prinesiti določeno potrebno obleko in perilo. Razun tega si mora vsak učenec, bodisi notranji ali vnanji, v prvem mesecu po vstopu v šolo predpisano šolsko obleko omisliti ob svojem. Za snajenje životnega perila mora vsak učenec sam skrbeti.

Da se učenec sprejme v šolo mora dokazati:

1. da pritrdi vstopu v šolo starši ali varhi;
2. da je prosilec dovršil 16. leto; le če je kdo telesno posebno krepak, sprejme se tudi po dovršenem 15. letu; kdor je že dovršil 24. leto, ne sprejme se več v šolo;
3. da je prosilec z dobrim uspehom dovršil osnovno šolo, ali;
4. da je obiskoval kako meščansko ali srednjo šolo, kar mora dokazati s pričalom poslednjega tečaja;
5. da je telesno sposoben izvrševati navadna kmetijska dela brez posebne težave, osobito da ni telesno pohabljen;
6. da je dovolj izobražen, kar je dokazati z dobrim uspehom dovršenim sprejemnim izpitom.

Prošnje za sprejem je izročiti vodstvu, katero jih predlaga deželnemu odboru.

Prošnji mora priložiti vsak prosilec: Kratni in domovinski list, pričalo o telesnem zdravju in o cepljenih osepnicah, pričalo lepega vedenja; šolsko pričalo, plačujoči pa še tudi svojeručno podpisano izjavo staršev ali variha zastran plačilnih pogojev.

V šolo sprejeti notranji učenec mora seboj prinesiti:

1. vsaj troje spodoje hlače; 2. vsaj štiri srajce; 3. dve ovratni ruti; 4. četrere nogavice; 5. šest žepnih robcev; 6. dve obriskali; 7. dvoje močnih čevljev za delavnike, ene finjše pa za nedelje in praznike; 8. vsaj eno zimsko in eno poletno vsakdanjo obleko; 9. dva glavnik, krtačico za zoba, krtače za obutev in obleko; 10. en nož, ene vilice, eno žlico in eno čašo. Razun tega si mora vsak učenec bodisi notranji ali vnanji, v prvem mesecu po vstopu v šolo ob svojem omisliti uniformo iz a) sivo-suknatih, zeleno paspulovanih hlač; b) sivo-suknate bluže s šolskim znamenjem na vratniku; c) močne lodnaste površne zimske suknje; d) sivi klobuk a peresom. Vse uniforme preskrbuje vodstvo. Plača se tudi lahko v ob rokih. Vse perilo učencev mora biti razločno zaznamovano s pričetnimi črkami imena dotičnega učenca.

Pravico do deželnih ustanov, katere razpisuje deželni odbor, imajo le rojeni Kranjci in sicer praviloma le sinovi na Kranjskem kmetujočih staršev.

Pouk se začneja vsako leto 3. novembra in se končuje z zadnjim oktobrom prihodnjega leta. O božiču imajo učenci 6 dni, o veliki noči

pa 12 dni počitnic; v poletnem času pa en mesec, od prvega do zadnjega dne avgusta, v katerem času se na šoli vrši učiteljski kurz.

Poučni jezik je slovenski. Pouk je razdeljen na dve leti in v teh na štiri tečaje, dva zimski in dva poletni. Zimski tečaj traja od 3. novembra do konca aprila prihodnjega leta, poletni od 1. maja do 31. oktobra, toda z eno mesečnimi počitnicami meseca avgusta. Pouk je teoretičen in praktičen. Teoretičnemu pouku je namen, dopolnjevati in razširjevati pouk osnovne šole, osobito pa, učenca izuriti v vseh pomočnih in strokovnih vednostih, katere so dandanes neobhodno potrebne za umno kmetovanje. Vse, česar se učenci v šoli strokovnega teoretično uče, izvršujejo praktično pod navodom učiteljev in predelavcev v šolskem gospodarstvu to je v vinogradih, v kletih, v drevesnici, v sadnem in zelenjadnem vrtu, na njivah in senošetih, v hlevih in v delavnicah. Po tem načinu imajo priliko, priučiti se popolnoma in spretno vsakega praktičnega dela.

Teoretični pouk vrši se posebno obsežno v zimskih tečajih, praktični pa v poletnih. Izimši nedelje in praznike je v zimskem tečaju, vsak dan po 4 do 5 ur teoretičnega pouka, v poletnih pa po 3 do 4 ure. Ob nedeljah in praznikih, in kadar ni praktičnega dela tudi pred in po teoretičnem pouku, so učenci prosti, da izdelajo svoje naloge, da rišejo in se odpočijejo. V zimskem času je teoretični pouk zgodaj zjutraj in zvečer, v poletnem času pa okoli poldne.

Priobčili smo torej pogoje za vzprejem v edino štajarskim Slovincem pripravno kmetijsko šolo. Zatorej pozivljamo naše ljudstvo, da se po mogočnosti odzove našemu pozivu. Gotovo se zgodi to tem lažje, ker je razpisano nekoliko ustanov za štajarske Slovence. Kdor le more naj pošlje svojega otroka, da si pridobi prepotrebno stanovsko izobrazbo.

Agrarna vprašanja.

Piše dr. A. B.

Slovenska stanovska združna organizacija poljedelcev.

(Dalje.)

Ako se bo čez slovenske dežele razpletla stanovska združna organizacija poljedelcev s takimi cilji in smotri, kakršne sem že opisal, šele takrat bo dobilo naše kmetijstvo, naša živinoreja, naše vinarstvo itd. tako zastopstvo, kakor je v zboljšanju svojih razmer potrebuje. Zadruga posameznih občin, far, okrajev se naj združijo v Celju, oziroma v Celovcu, v Gorici itd.; tej centralni zadrugi naj pošiljajo krajevne zadruga kot podružnice svoje želje in nasvete, na njo se naj obračajo po svet in podporo, potem nje naj posredujejo pri kreditnih in kupčijskih potrebah, s njenim nasvetom in po navodilu njenih činiteljev naj se ustanavljajo živinorejske, mlekarne zadruga, kakor tudi zadruga za nakup in porabo semen, žit, orodja, strojev itd. Saj je že vsam v spominu, da se stanovska zadruga s takimi zahtevami, kakor so prodaja in nakup blaga itd. ne sme pečati, da je torej razločevati od pridobitnih in gospodarskih združenj; nasprotno se ta zadruga bavi le s zastopstvom kmeta celotnega poljedelca sploh in s posredovanjem med polje-

delci in kupci oziroma odjemalci in prodajalci, nikakor pa ne z trgovino samo itd.

S tako organizacijo bi prišlo naše poljedelstvo do enotnega vodstva, in ni dvoma, da bi se odpravili v kratkem času marsikateri kričeči in škodljivi nedostaki, na katere naš kmet do sedaj še niti ne misli.

Slabemu stanju našega kmeta pač niso krivi pred vsem davki, ki so sicer veliki in težki in napredek močno ovirajo; krivo je v mnogih ozirih slabo in drago obdelovanje zemlje, drago in vendar slabo spravljane zemskih pridelkov in slabo razpečevanje istih, slaba živinoreja, zanemarjanje nekaterih sicer navidez malovrednih gospodarskih panog gospodarstva, pomanjkanje knjigovodstva in bilanciranja dohodke presegaajoči izdatki, nevednost v nakupu blaga in prodaji pridelkov itd. Vse to bi se moralo popraviti in zboljšati. Zato so pa potrebne šole, pred vsem dobre slovenske in praktično urejene ljudske šole z nekoliko gospodarskim poukom v višjih razredih, meščanske šole, poljedelske šole, vzorno urejene kmetije, učni tečaji in še marsikaj. Vse te želje bi se po stanovski zadrugi mogle ure sničiti ali pa po centrali njih izpolnitev na kompetentnih mestih z vso vneto in energijo podpirati.

Zato priporočam našim kmetom in njih voditeljem proučevanje vprašanja o ustanovitvi take organizacije in želim, da bi se kakor najhitreje in dokler je za tako samosvojo slovensko gospodarsko organizacijo še čas, ista tudi ustanovila. Opozoril bi tudi na to, da se naj taka organizacija zida že sedaj in predno bodo v Gradcu govorili. Skrbim me namreč, da bodo naši sodeželani ta okvirni zadržni državni zakon z deželnim tako spopolnili, da se bo morala ustanoviti samo ena deželna zadruga s podružnicami, in da bo sedež slovenskih zadrug potem v Gradcu in ne na naših tleh, ter da se bo potem za nas tako skrbelo, kakor sedaj, to se pravi sploh ne. Ako bi pa na slovenskem Štajarskem in v drugih pokrajinah, kjer stanujejo v večji množini tudi druge narodnosti, taka, četudi prostovoljna organizacija, že obstajala, bodo morali Nemci oziroma Italijani in vlada tako organizacijo kot nekaj posebnega in že obstoječega ter potrebnega upoštevati in kot drugo deželno stanovsko zadrugo organizacijo poljedelcev z lastnim sedežem in lastnim delokrogom pustiti.

Da bi bila taka organizacija tudi v narodnostnem oziru velikega in neprecenljivega pomena, mi ni treba še posebej povdarjati. Saj bi postali v naši najvažnejši gospodarski panogi samostojni, in ta samostojnost bi na naše narodno življenje v vsakem oziru zelo dobrodejno vplivala.

Vsak pameten človek razun Nemca mora uvideti, da ako se sploh ustanovi na Štajarskem taka organizacija za poljedelce, da mora biti za nas posebna, slovenska organizacija s slovenskim poslovnim jezikom in uredbami, prirojenimi na naše razmere, naš značaj. Edino taka organizacija bi imela v sebi življensko moč, edino taka bi se vzdržala in bi mogla plodonosno delovati ter nam po svoje pomoči do boljše bodočnosti in do delne izpolnitve našega gospodarskega in narodnega programa, do osamosvoje.

(Dalje prihodnjič.)

Celjske in štajarske novice

(Vabilo) k izvenrednemu običnemu zboru „Celjskega Sokola“ dne 8. avgusta t. l. ob pol 9. uri zvečer v čitalniški dvorani „Narodnega doma“ v Celju. Spored: 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti. Odbor.

(Osebnostna vest.) Dr. Ernest Dereani, ki se je meseca aprila povrnil iz Berlina, kjer je izpopolnjeval svoje študije, je bil imenovan na graški kliniki asistentom pri profesorju Dimmerju za očne bolezni.

(Pri štajarskem deželnem šolskem svetu) je sistematizirano novo mesto deželnega šolskega nadzornika za slovenske ljudske šole. Zato mesto je določen pred kratkim iz Kranjskega nazaj na Štajarsko premeščeni šolski nadzornik Peter Končnik.

(Ravnatelj celjske dekliške meščanske šole) je imenovan Otokar Pražak, učitelj mari-

borske deške meščanske šole. To je oni Pražak, ki uči v šoli, da Nemčija sega do Adrije, ki navaja svoje učence, da ravnajo po gestu „ako ti da nasprotnik udarec, daj mu dva nazaj.“ ki je svoj čas v nekem predavanju o šolski vzgoji izpregovoril besede, da se mora v šoli otroka dovesti do spoznanja, da se Nemcu razun Boga ni treba nikogar bati na svetu. Ta njegova odločna vzgojevalna metoda ga je najbrž tako priporočila slavnemu deželnemu šolskemu svetu, da ga je imenoval ravnateljem. Celjani pridobe z njim izvrstno moč, ki bo v najkrajšem času štel med one moče, o katerih blagovoli predavati gospod ravnatelj ptujske gimnazije.

(Naši c. kr. uradi.) Dva slučaja, ki jasno govorita, kake razmere vladajo pri celjskih c. kr. uradih, povzamemo iz sobotne „vahtarce“. Na četrti strani ob šestih zvečer izišle „vahtarce“ stoji črno na belem: — Celjski Sokol je hotel jutri, 2 t. m. prirediti izlet v Št. Jurij ob juž. žel., toda okrajno glavarstvo je izlet prepovedalo. — „Sokol“ je dobil obvestilo mnogo pozneje nego „vahtarca“ in njej gotovo ni šel nobeden „Sokol“ pripovedovat, da je izlet prepovedan, ampak gotovo kak izvirni poročevalec. Kje je ta, si občinstvo in c. kr. uradi lahko mislijo. — Na šesti strani iste številke išče neki celjski urad pisarniškega pomožnega uradnika — „Kanzleigehilfe“ — In v dotičnem razpisu službe se pravi: — Prosilci nemške narodnosti naj pošljejo svoje prošnje pod naslovom „Cilli“ upravnistvu lista. Ali ni čudno, da si „urad“ ne upa inserirati službe s polnim podpisom, ampak zahteva prošnje na upravnistvo „vahtarce“! Ako bi bila ta služba na magistratu razpisana, bi se ne bali podpisati, pač pa se kak c. kr. urad ne bo upal javno priznati, da je v oddajanju služb pristranski. Drugod ko na magistratu in pri c. kr. uradih pa takih služb ni.

(Povodenj.) V petek je bilo Celje zopet v nevarnosti, da ga doleti nesreča, kakršna je bila l. 1901. Zjutraj je bila Savinja še majhna, da bi jo lahko prebredel, ali okrog poldneva je bila že tolika, da je že skoraj prestopila bregove. Okrog šeste ure je bil že mestni park na nekaterih krajih v vodi. Voda je kar vidoma naraščala. Edina sreča je bila, da je dež že popoldne prenehal, kajti drugače bi bilo Celje gotovo preplavljeno. Iz Savinjske doline smo prejeli telgrafična in pismena obvestila o preteči nevarnosti. Raztrgala je narasla voda most pri Letušu in v Mozirju. Bati se je bilo, da odnese tudi brv v mestni park, kajti hločje in drugo lesovje je s tako silo udarjalo ob brv, da je malo manjkalo, da je ni izpodbilo. Zadnji čas bi res že bil, da se izvede prepotrebna regulacija Savinje, drugače bo ob količkaj večjem deževju Celje in okolica zopet pod vodo. „Vahtarca“ v svoji brihtnosti apelira v imenu „stadtfersenerungsferajna“ na močnejše v Celju bivajočih tujcev-letoviščnikov, češ, da se jim bo to šlo v čast, ako omenjenemu olupševalnemu društvu naklonijo „zasluženo“ podporo, pa naj bi bila še tako majhna. Kolikor je bilo videti, to društvo vsled povodnji ni imelo bogve kakih stroškov.

(Celjsko „redarstvo“ in javni mir.) To sta pač dva pojma, ki se ne dasta zlepa strniti. Dokazov je javnost že toliko doživela, da je skoraj neptrebno še nadalje vlačiti take stvari na dan, ali ker to ni stvar posameznih oseb, temveč zistema, ki ga je uvedla vladajoča stranka celjske nemške gospode, naj priobčimo zopet junaki čin enega izmed slavnih očes celjske postave ki se sicer ni tako izkazal, kakor so se izkazali „redarji“ ob času „čeških izgredev“, ali vendarle kolikor toliko. Trojica nemških razgrajčev je na ulici nabrnila popolnoma mirnega Slovence, ki je seveda v svesti svoje nedolžnosti, videč, da gospodje Nemci nimajo ravno najuljudnejših namenov, govoril tako glasno, da ga je moral slišati „redar“ št. 9. In kaj stori ta moč miru in postave! Namesto, da zapiše hajlovske razgrajče, zapiše Slovence preobrnivši par nje govih besed v svoj namen. To ga ni nikakor motilo, da je hajlovska trojica vprilo njega obkladala Slovence z vsemi mogočimi psovskami, katerih so zmogla le blatna usta celjske poulične fakinaže. Seveda je Slovence, ki je številko 9 opozarjal na to dejstvo, hotela ta številka javnega miru aretirati. Radovedni smo na obrav-

navo, ker prič bo št. 9 dobil lahko dovoli, kajti okna so se po celi rotovski ulici odpirala in ljudje so z dopadanjem zrl pri zbor, kako bistro čuva oko postave nad javnim mirom in redom v slavnem mestu celjskem

(Mostič pri „Grenadirju“ čez Savinjo) je sedaj dodelan ter se bo prihodnji četrtek blagovoli in izročil prometu. Mostič je jako solidno izdelan, vse na travertini, ter znašajo stroški okroglo 8000 K.

(Prostovoljna požarna bramba za okolico celjsko.) Občinski odbor je pri seji dne 2. t. m. pravila te požarne brambe odobril, in se bodo ista sedaj predložila namestništvu v potrjenje.

(Slavnost 10 letnice „Savinske podružnice“ „Slovenskega planinskega društva“), o kateri bomo v prihodnji številki priobčiti spored in druge podrobnosti, se vrši dne 15. avgusta t. l. v Logarjevi dolini. Ker tam ni nobene gostilne in se slavlje vrši v privatni hiši „pri Logarju“, naj vsakdo, ki se namerava udeležiti, naznani svojo udeležbo vsaj do 8. avgusta pod naslovom: Franc Koobek, nadučitelj v Gornjemgradu. Društva, ki utegnejo takrat prirediti izlet v Savinske planine korporativno ali po odposlancih, dobro došli in naj istotako javijo. — Rujaki! pokažite ta dan, da znate ceniti požrtvovalnost in vztrajno delavnost Savinske podružnice, s katero ona deluje v prid naše narodne ideje

(Veselica šentjurske moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda) prošlo nedeljo je uspela nad vse sijajno. Sicer se je delalo z obilgatne strani obligatne zapreke, kakor jih je pričakovati vedno, kadar se odločijo Slovenci za kako veselico in naj si bo že kjerkoli. Slavno c. kr. okr. glavarstvo je v svoji preveliki skrbi za blagor morebitnih nemčurjev šentjurskih, morebitnih, pravimo, kajti „pravih“ najbrž ne bo, prepovedalo „Celjskemu Sokolu“ udeležbo. „Sokol“ je rekuriral seveda in tudi poletel v Št. Jurij. Pri tej priliki naj pripomnimo, da bi bilo v slučaju kake „šulferajnov“ ali „šudmarkine“ slavnosti najbrž celo okr. glavarstvo, seveda brez rekurza, zastopano v Št. Juriju. Pa dosti o takih bagateljah. Reči moramo, da tako lepe veselice ni bilo kmalu v Št. Juriju, pa saj je tudi vse, kar je narodnega v Št. Juriju in okolici, prihitelo k „Cestnemu Jožku“. Izmed tujih društev smo že omenili „Celjskega Sokola“. Iz Celja je prišlo še „Celjsko pevsko društvo“ in „Delavsko podporno društvo“. Društvom se je priključilo še mnogo drugih izletnikov, da je bil slavnostni prostor do zadnjega prostora zaseden. Spored se je začel, ako preidemo ljubeznjivi sprejem, z nastopom celjske „Narodne godbe“. Potem so nastopala pevka društva in tamburaši. Med posameznimi točkami je igrala godba. Petje je bilo izborno, in naj so peli domači pevci ali pa pevci obeh celjskih pevskih zborov. Tudi tamburaši so pokazali, da so mojstri. Gotovo največ zanimanja je vzbudil nastop „Celjskega Sokola“, ki je zopet pokazal, da je svest svoje važne vloge v narodnem življenju in da v tej svesti in smeri pogumno napreduje k svojem vzvišenemu cilju. Z velikim zadovoljstvom smo opazili, da se je število sokolskega naraščanja od zadnjega javnega nastopa znatno povečalo. V podrobnosti nastopa se ne bomo spuščali, omenimo naj le, da je bila skupina na bradli na ravno preveč težka, pač pa jako ljubka, da jo je občinstvo pozdravilo z burnim plaskom. Za občo zabavo je bilo preskrbljeno s srečolovom itd. Zabava je bila v obče jako priročna in žal, da jo je pokvaril dogodek, o katerem ni bilo skoro bolje, da ne bi govorili, kajti v resnici povedano, da se je čin obsojal od vsakega človeka in da se je dotičnik jako zmotil, ako je računal na sočutje občinstva. Pokvaril je obči vtis cele prireditve in oškodoval našo šolsko družbo za precejšnjo varto, kajti občinstvo se je takoj po dogodku začelo razhajati. Za take „šale“, naj si bodoči smrtni kandidati blagovolijo izbrati druga torišča, ne pa narodnih veselje, pripravljenih v korist naše prepotrebne šolske družbe. — Gmotni uspeh veselice bo gotovo tudi lep, da gotovo smemo častitati šentjurski podružnici. Na svidenje zopet kmalu!

(Ustrelil se je) v nedeljo zvečer ob vseličnem prostoru pri „Cestnem Jožku“ v Št. Juriju „Jannov“ uradnik Franc Kavčič in Ljub-

ljane. Zadel se je v srce in je bil v par minutah mrtov. Truplo so prepeljali v St. Jurij. Vzrok smrti ni znan.

(Umrl je) na Ponikvi, profesor ljubljanskega učiteljskega, Viljem Hallada, o katerem bi njegovi slovenski dijaki lahko povedali marsikatero bridko resnico N. v m. p.

(Gostilničarji) se opozarjajo, da se bode mesto ediniga slovenskega gostilničarja oddalo v Konjicah v „Narodnem domu“ že v najkrajšem času. Z ozirom na dejstvo, da je pripomogla velika družba konjiških Slovencev in zavednost okoličanov gostilni v kratkem času do najlepšega razvoja, nadejati se je prav zmožnih podjetnikov. Biti mora odločen narodnjak in popolnoma vešč svojega posla.

(Rajhenburški dijaki) priredijo v nedeljo, dne 9. avgusta t. l. ob pol 8. uri zvečer v restavraciji „Unschuld“ veselico. Igra se: 1. „Pravica se je izkazala“. 2. „Eno uro doktor“. Po igri prosta zabava, ples, šalivi prizori itd.

(Posojilnica in hranilnica v Kozjem), ki je največjega pomena za narodni pokret kozjanskega okraja, sklenila je soglasno, da bode od dne 1. julija t. l. obrestovala vloge po 5%, in zahtevala od posojil 6%. Slovenci kozjanskega okraja, oklenite se tega velevažnega narodnega zavoda in podpirajte ga z obilnimi vlogami, ki se vam tako ugodno obrestujejo kot sedaj redkokje. Vsak napredek in vsaka utrditev posojilnice je zaeno utrditev narodnega stališča kozjanskih Slovencev! Tega ne zabite!

(Ponesrečil se je) novomašnik g. Janko Škerbec iz Podrede. Voz se je prevrnil in gosp. Škerbec je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo pod kolenom. Namesto pred oltar je moral v bolnico usmiljenih bratov v Gradec.

(Poroča.) Jutri se poroči v Beljaku gosp. dr. Matko Potočnik, o kr. profesor na učiteljski v Mariboru, z gospico Julko Lapuševo.

(Sv. Peter pri Mariboru.) Dne 1. avgusta 1903 je streljal s samokresom Živko, barantač s perutnino v Melju pri Mariboru, na svojo ženo in svoja dva pastorka. Ženo je smrtno zadel, obležala je na mestu mrtva, pastorka sta srečno odšla. Na to je nastavljal samokres na se — ustrelil — ranil se pa samo nekoliko v čelo. Ker si s samokresom ni mogel končati življenja, je skočil v sedaj jako deročo Dravo. Pa tudi voda mu ni bila precej kos. Plaval je več sto metrov na površju Drave; ljudje so mu ponujali deske in rajce, da bi se rešil, a on ni maral za pomoč ampak se je trdovratno podal smrtonosnim valovom, kjer je tudi za vselej izginil. Trupla še niso našli. Vzrok je nesloga v zakonskem življenju.

(Selnica ob Dravi.) Čitalnična veselica se vrši dne 9. avgusta in ne 16., kakor se je bilo zadnjič pomotoma poročalo, in sicer na vrtu župana g. M. Herpaba po sledečem sporedu: 1. Lepa naša domovina; koračnica, tamb. zbor. 2. Prolog. 3. Cesarica pesem; pevski zbor. 4. Rasti rožmarin; tamb. zbor. 5. Slovenska dežela; pevski zbor. 6. Spominčice; tamb. zbor. 7. Po zimi iz šole; pevski zbor. 8. Tamburaška koračnica; tamb. zbor. 9. Studenčku; pevski zbor. 10. Ruski ciganski valček; tamb. zbor. 11. Kdaj moramo piti?; pevski zbor. 12. Selniki tamburaši, polka; tamb. zbor. — V zabavo bo služila tudi ciganska kuhinja, ruska kavarna, pošta, ples itd. Začetek ob 3. uri. Vstopnina 40 v. Dolžnost vsakega zavednega soseda je, da se udeleži te prve selniške narodne slavnosti.

(Iz Ljutomer.) Javljamo, da se radi raznih ovir ljudska veselica, ki sta jo mislili prirediti slov. fer. akad. društvo „Bodočnost“ ter gornjeradgonska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda dne 9. avgusta 1903 pri Sv. Juriju na Ščavnici, ne more istega dne vršiti. Pač pa se vrši ista dne 16. avgusta. Na vsak način pa se vrši dne 9. avgusta 1903, kakor smo to že javili, občni zbor slov. fer. akad. društva „Bodočnost“ v prostorih g. Krefta. Pozivljamo še enkrat vse dosedanje člane k polnoštevilni udeležbi, in vse one, ki še dosedaj niso pristopili, da postanejo čimprej društveniki ter da se udeleže zborovanja. Tudi ostalo dijaštvo ter vse društvu naklonjeno občinstvo vabimo. Javiti nam je obenem, da se istega dne ob pol 2. uri popoldne vrši izvenredni občni zbor „Bodočnosti“ kot dijaški

jour-fixe, na katerem se pogovorimo o prevažnih vprašanjih slovenskega dijaštva. Vabimo vse dijaštvo bližnjih krajev k temu dijaškemu shodu.

(Iz Ivanjkovcev.) Nemški in slovenski lepaki. — Te dni smo dobili za razprodajanje srečke za zidanje šole v Vidmu na Štajarskem ter loterije na korist sirotišnice družbe za razširjanje poljedelskih vednosti na Dunaju. Pri prvih so bili priloženi samo nemški lepaki, a pri zadnjih popolnoma slovenski. Če torej na Dunaju vedo, da so Ivanjkovci z okolico vred slovenski, bi to tembolj morali v Vidmu vedeti. Čemu torej nemškutariti?

Druge slovenske novice.

(Predrznost ljubljanskih Nemcev.) V nedeljo se je imela vršiti volitev v odbor ljubljanskega trgovskega bolniškega društva, katerega člani so po večini Slovenci. Dosedanji nemški odborniki bi na vsak način radi dobili društvo popolnoma v svojo oblast in zato se je začela velikanska agitacija med Nemci. Postavili so osem nemških in samo dva slovenska kandidata. Menili so, da bodo Slovenci prezrli to njihovo počenjanje. Izid volitev nam še ni znan. Priobčimo ga prihodnjic.

(Premeten dezertir.) Ignacij Potočnik, prostak 17. pešpolka je pred kratkim dezertiral, ali prišli so ga in zopet pripeljali v Ljubljano v šentpetersko vojašnico, kjer so ga zaprli. Potočnik je strgal mrežo iznad vrat svojega zapora, odtrgal ključalnice in odprl vrata. Na hodniku je zlezal v dimnik, iz katerega je zlezal v podstrežje in v skladišče. Tam je zvezal več jermenov in se spustil skozi okno na tla. Šele zjutraj so opazili, da je Potočnik izginil.

(Mizaraki pomočnik — nadporočnik.) Mizaraki pomočnik Avgust Hrastnik je podedoval nekaj tisoč goldinarjev. Dal si je narediti nadporočniško uniformo in se je vozil ter popival po Ljubljani. Ker se je v neki gostilni prepiral so ga aretirali in izročili sodniji.

(Elektrika ga je ubila.) V Hrušici na Gorenjskem inštalira monter Schweighofer električne priprave. Pri tem delu mu je pomagal neki Rudolf Lieber iz Dolenjskega Avstrijskega. Pri delu ga je zadel električni tok in ga na mestu ubil. Tudi monter je padel brez zavesti z odra, pa se je pozneje zopet zavedel.

(Čuden slučaj.) Pod tem naslovom so prinesli ljubljanski dnevniki vest, da so v bližini Novega Mesta na Dolenjskem prišli neko potepajočo se deklico, ki je izjavila, da ji je ime Ivanka Bratuša, da je hči Franca in Marije Bratuša v Gornjih Podložah pri Majšpergu na Štajarskem. Deklica imenuje vse svoje učitelje in katehete, pozna sploh vse razmere majšperške, ve dan in mesec svojega rojstva, samo letnice ne. Čudno na celi stvari pa je, da sta bila Franc in Marija Bratuša pred mariborskimi porotniki obtožena, da sta svojo hčer Ivanka umorila, razsekala in potem posamezne kose pojedla. Obtožena sta vse priznala. Mogoče je sedaj dvoje, da sta obtožena zato priznala zločin, da dobita v svoji velikanski siromašnosti brezplačno hrano in stanovanje, ali pa da je omenjena deklica sleparka, ki pozna dobro razmere v Majšpergu in hoče le prikriti svoje pravo ime.

(Slovenski četnik na Koroškem.) S 1. avgustom je odprl g. dr. Janko Brejo svojo odvetniško pisarno v Celovcu. Dr. Brejo je edini slovenski odvetnik na Koroškem. Nastanil se je v prostorih, kjer je imel prej dr. Kraut svojo pisarno.

(Celovški častniki) so priredili velik koncert na korist pogorelcem na Muti ob Zili. Svirala je godba 17. pešpolka. Udeležba je bila dobra. Čisti dobiček je znašal 900 kron.

(Iz Rablja) poročajo, da so dobili prošli petek sneg. Nad jezerom je segal tako globoko, da je bila Jezerščica skoraj popolnoma pobeljena. V sobah karj, kakor po zimi.

(„Trgovsko-obrtna združba“ v Gorici) kaj lepo napreduje. Dosega je že visoko število 3776 zadružnih deležev ki reprezentujejo združno glavnico v znesku 1.132.800 kron. „Zadruga“ je velikega pomena za gospodarsko osamosvojenje slovenskega naroda na Goriškem. Da bi le tudi za naprej tako vro napredovala!

(Avstrijski irredentovci) so se udeležili slavnosti posmrtnice po kralju Humbertu. Ko so ta avstrijska društva korakala s svojimi zastavami mimo avstrijskega poslanstva, so zastave obrnili in vzdignili držaje kvišku. Ako bi kako avstrijsko slovansko društvo storilo kaj podobnega v inozemlju, bi bilo že razpuščeno, predno bi prišlo nazaj čez mejo.

Politični pregled.

(Volitev novega papeža.) Prošli četrtek se je vršila zadnja pogrebna slavnost po umrlem papežu Leonu XIII. Po tem obredu je imel kolegij kardinalov zadnjo sejo, v kateri se je še vse potrebno določilo za konklavo. V petek ob 5. uri popoldne so stopili kardinali v konklavo. V sikatinski kapeli so prisegli običajno prisego, za njimi pa njihovi služabniki, sploh vsi, ki so bili odločeni za vstop v konklavo. Ob deveti uri zvečer so bili vsi konklavisti sami v njihovih prostorih. Pri volitvi papeža odda vsak kardinal svojo glasovnico, katere so zapečateni in na katerih je zapisano geslo dotičnega kardinala. Ako se ne doseže dvestretjinska večina za enega izmed kandidatov, se glasovnice sežgejo. Papirju se pridene vlažnega sena, ali kaj podobnega, da je dim, ki nastane vled sežiganja, gostejši. To sežiganje se zgodi v sikatinski kapeli in Rimljani že prav dobro vedo, kaj pomeni dim nad kapelo. Ako je dim temen se je volitev ponesrečila, ako je bel, je novi papež izvoljen, ker se v slučaju izvolitve sežgejo glasovnice brez drugega pristavka in je zato dim belkast. — V nedeljo ob pol dvanajstih dopoldne se je pokazal dim na sikatinsko kapelo, a bil je črn, kmalu potem se je zopet pokazalo, kar znači, da je neka skupina kardinalov izrazila za kandidata druge skupine. Ob pol sedmih zvečer se je zopet pokazal dim, a bil je temen. Ljudstva je bilo zbranega toliko pred cerkvijo sv. Petra, da se je moralo vojaštvo pomnožiti. Cerkev je odprta, da bo lahko takoj vstopilo, ko bo novi papež dal prvičkrat blagoslov. Izvolitev se pričakuje s precejšnjo nestrpnostjo.

(Novi skupni finančni minister.) Kakor smo že zadnjič omenili, imenoval je cesar novim skupnim finančnim ministrom dosedanjšega poslanika v Atenah barona Buriana pl. Rajecz, ki je v sredo položil prisego v cesarjeve roke. Burian je rojen Madžar, pa zna več slovenskih jezikov in so mu razmere v Bosni dobro znane. Značilno pri tem imenovanju je dvoje. Prvič, da je novi minister zopet Madžar, kakor ne bi bilo v Avstriji zato zmožnega moža, in drugič, da se novi minister ne imenuje več „državni finančni minister“, ampak „skupni“, kar se je gotovo tudi zgodilo Madžarom na ljubo, ki v svojem sovraštvo do vsega, kar ni madžarsko, niti na slova „državni“ ne morejo več slišati, kar komaj čakajo, da razpade „država“.

(Dogodki na Ogrskem.) Kakor je videti, grof Khuen Hedervary ne bo ravno dolgo gospodaril na Ogrskem, kajti razmere so se tako poostrele, da bo moral odstopiti, ali pa razpustiti državni zbor. Po novih volitvah bi pa opozicija gotovo prišla še v večjem številu v zbornico. Dosedaj se je Khuen zanašal na to, da ima Kossutha za se, ali tudi v tem se je zmotil, kajti v petkovi seji zbornice je Kossuth izjavil, da mora Khuen na vsak način odstopiti, kajti le tedaj bi bilo mogoče napraviti mir v deželi. Če bi se to ne zgodilo, bo Kossuth prvi, ki se zopet postavi na čelo opozicije in bo nadaljeval boj proti vladi. Do 10. t. m. zbornica ne zbora, da more zborovati parlamentarna komisija, sklicana radi znane Pappove afera. Denar, ki ga je dobil Papp, je dal reški guverner, grof Szapary, najintimnejši prijatelj grofa Khuena Hedervarya. Sicer se Khuen izgovarja, da ni v nikaki zvezi s tem podkupovanjem, ali čudno bi bilo, da ne bi čisto nič vedel o dejanju in nehanju svojega najboljšega prijatelja. Szapary se je odpovedal svoji službi. Onega Diemasa, ki je dal Pappu denar, zasleduje policija radi ponarejanja menic. Videli so ga v Berlinu. Nadejati se je, da bo komisija razkrila vse spletko in da bo potem Khuen bel, odkoder bi ga ne bilo nikdar treba na površje.

(O trpinčenju vojakov v Bosni.) O kalem smo poročali, prihajajo le prave vesti v

javnost, kajti pristojne oblasti molče. Grozno je moralo biti, kajti ne samo, da so vojaki kar cepali vročine, ampak še druge stvari so se dogodile. Štirje so zblazneli, a defilirati je pa polk le moral, ko je došel v Bilek. Zapovednik, polkovnik Grünzweig pl. Eichensieg, po imenu bi sodili, da je žid, je še pred maršom rekel, da bo dal vsakega vkleniti, kdor bi se vtegnil prijaviti, da je obolel. Ko mu je polkovni zdravnik javil, da vojaki umirajo, je Grünzweig odgovoril: „To mi je vse eno! Ako vsi obleže — defilirati moram!“ Predpreiskave v celi zadevi vodi mostarsko garnizijsko sodišče, glavne obravnave bodo najbrž na Dunaju. Grünzweig se je prijavil, da je „marod“, kar znači, da so mu odvzeli po veljnost. Kakor se čuje bo obsojen na tri leta težke ječe, potem pa pomiloščen, seveda ne brez kazni. Zaslužil je pač, da bi se storilo z njim kakor je on storil s svojimi vojaki. Moštvo 12. polka je sestavljeno iz trenčinskih in nitranskih Slovkov. Vojaske krogi celega sveta občudujejo vzorno disciplino korakajočega moštva, ki je do zadnjega izpolnjevalo morilne zapovedi. Grünzweig je bil poklican k cesarju v Iši.

(Bolgarska.) Nekaj resnice je pa vendarle na celi stvari, o kateri so poročali razni listi, namreč da se je knez Ferdinand umaknil pred neko zaroto iz dežele. V zaroto je baje zaplete nih mnogo častnikov. Ruski zastopnik v Sredcu je baje resno posvaril vodilne kroge in zagrozil da bi v slučaju kaknega preobrata Rusija odločno branila svoje koristi na Balkanu.

(Francoska in Španija) ste pred kratkim sklenili zvezo, katere podrobnosti niso znane, pač pa bodo gotovo velike koristi za Španijo glede posestev v Afriki. Trozvezi Avstrije, Italije in Nemčije stoji torej druga trozveza nasproti — Rusija, Francoska in Španija.

Književnost in umetnost.

(„Novi akordi“), zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo, 3 letnik, št. 1, urejuje dr. Gojmir Krek, založil Schwentner, Ljubljana. Vsebine: Slika Viktorja Parma. 1. Viktor Parma, „Koračnica iz opere Amazonke“ za klavir. 2. Vilko Novak, „Bi mirna noč“ za moški zbor z berton-solom. 3. Josip Procházka, „Tak si lepa“ za en glas in klavir. 4. Srečko Albani, „Arlekinade“ 1. Serenata za klavir. 5. Karel Hoffmeister, „Nocturno“ dvoglasje s klavirjem. 6. Dr. G. Ipavec, „Kukavica“ za mešan zbor. 7. Emil Adamič, „Zimska kmečka pesem“ za en glas in klavir.

Loterijske številke.

Gradec, 1. avgusta 1903: 52, 58, 65, 53, 64.
Dunaj, „ „ „ 38, 70, 45, 21, 65.

Zahvala.

Podpisani zahvaljujemo prečastito duhovščino, vse drage sorodnike in znanke za iskazano sočutje povodom smrti naše ljube soproge, oziroma matere

Terezije Končan roj. Palma

kakor tudi sploh vse cenjene spremljevalce na potu k večnemu počitku.

Sp. Ložnica pri Žalcu, dne 31. julija 1903.

(334) 1

Želujoči ostali.

Razpis ustanove za kmetijsko šolo na Grmu.

Posojilnica v Gornji Radgoni razpisuje za učence na kmetijski šoli na Grmu za bodočo šolsko leto 1903/04 ustanovo.

Ta stipendij se bodo podelili sinu večjega kmetijskega posestnika in sodnega okraja gornjeradgonskega. Pismene prošnje se naj vložijo do 20. avgusta 1903 pri posojilnici v Gornji Radgoni in morajo prosilci izpolniti vse pogoje predpisane za sprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu.

V Gornji Radgoni, dne 1. avgusta 1903.

(335) 1

Ravnateljstvo.

Razpis ustanov.

„HRANILNO IN POSOJILNO DRUŠTVO V PTUJU“ (posojilnica) razpisuje a tem za učence na kmetijski šoli na Grmu za bodočo leto več ustanov.

Te ustanove se bodo podelile sinovom večjih kmetijskih posestnikov iz sodnega okraja ptujskega.

Pismene prošnje se pri podpisnem ravnateljstvu vložijo do 15. avgusta 1903 in morajo prosilci izpolniti vse pogoje, predpisane za sprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu.

NA PTUJU, dne 25. julija 1903.

RAVNATELJSTVO.

Služba

občinskega in posojilniškega
SLUGE

se takoj odda. — — — — —
Več se izve pri občinskem predstojništvu v Framu.

(333) 3-1

Naznanilo.

Društvo „Narodna čitalnica v Ptuj“ odda s 1. septembrom 1903

oskrbovanje društvene gostilne in kavarne
v „Narodnem domu“

s katero se more združiti tudi postranska služba.

Ponudbe naj se pošljejo do 15. avgusta 1903 odboru.

(330) 2-1

Na Ptuj, dne 25. julija 1903.

Predsednik.

Učenec

zmožen slovenskega in nemškega jezika, zdrav in krepek ter dobro izšolan, se takoj sprejme v manufakturni in specerijski trgovini **L. Schwentner na Vranskem.**

Razprodaja

klobukov in oblek za dame in otroke ter raznega drugega konfekcijskega blaga in štacunske oprave se začne v štacuni **Ane Sadnik**, Graška ulica št. 23 v Celju, dne 30. julija t. l. po prav znižanih cenah. — Vabi na obilno udeležbo.

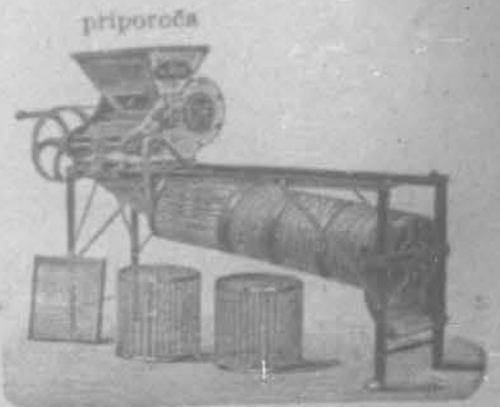
(332) 2-1

konkurzno upravnništvo.

K sezoni!

Trgovina z železnino „MERKUR“ Peter Majdič
Celje, Stajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko.

svojo veliko zalogo različnih poljedelskih strojev, kakor: gepeljne, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, mline in stiskalnice za gročaje in sadje, vetrnice, brane za njive in senožeti, pluge itd.

po najnižjih cenah. (338) 3-2

Naprodaj

je konj in pol pokrit voz (nov)

pri **Bezenšku na Frankolovem.**

Konj je 7 let star, 16 pesti visok in za vsako vožnjo izurjen.

Cena se izve pri lastniku.

Službe išče

v vseh pisarniških delih popolnoma izurjen, slovensčine in nemščine v govoru in pisavi popolnoma zmožen bodisi v posojilnici, v občinski pisarni, pri odvetniku, notarju ali sodniku — ima od vseh teh večletna izvrstna spravevala, lahko nastopi kot

solicitator
zna pisati s pisalnim strojem in ume nemško stenografijo

Dragotin Gobec

občinski in posojilniški tajnik v Smihelu pri Pliberku, Koroško.

(325) 3-1

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite žele. ne, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, — — — — — strojev; vsakovrstnih porov, ključalničarskih izdelkov ter okna, vrata in pohištvo, zrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, traja za obijanje stropov (storje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva šindra, najboljša umetna gnojila.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.